ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΑΤΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

ΜΙΑ ΠΕΝΘΙΜΟΣ ΤΕΛΕΤΗ.—ΕΙΚΩΝ ΠΕΝΘΟΥΣ

(ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ)

N.Y. Atl. Oct. 20 1922

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Καραγάτς εἰς Ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα ὑπὸ ἡμερομηνίαν 26 Σεπτεμβρίου, τὰ ἀκόλουθα:

Τὴν πρωΐαν τοῦ προπαρελθόντος Σαββάτου τὸ Καραγὰτς παρεδόθη ἐπισήμως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Τούρκους. Καὶ ἤδη ἡ ἡμισέληνος κυματίζει ἐπὶ τῶν οἰκημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπετάχθησαν, ὅπως στεγάσουν τὰ μικρὰ Τουρκικὰ στρατιωτικὰ τμήματα, τὴν ἀστυνομίαν καὶ τὴν χωροφυλακήν. Ἡ ἡμέρα τῆς παραδόσεως ὑπῆρξεν ἡμέρα ἀτερματίστων διατυπώσεων. Ὀλίγον μετὰ τὴν 8ην πρωϊνὴν ὁ Τοῦρκος συνταγματάρχης Χουσεῖν Χουσνῆ βέης συνήντησε τὸν Ἕλληνα συνταγματάρχην κ. Παππᾶν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐγένετο δεκτὸς μὲ πλήρεις στρατιωτικὰς τιμάς, ἀποδιδομένας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀποσπάσματος, τὸ ὁποῖον ἀκολούθως ἐχαιρέτισε τὰ διάφορα τμήματα τοῦ εἰσελθόντος εἰς τὸ Καραγὰτς Τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἐπηκολούθησεν ἡ τυπικὴ ἐπίσημος παράδοσις τῶν στρατιωτικῶν θέσεων καὶ μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν συνηντήθησαν αἱ πολιτικαὶ ἀρχαί, πρὸς σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως. Εὐτυχῶς ὅτι ἡ ἀκόρεστος ἐπιθυμία τῶν φωτογράφων καὶ κινηματογραφιστῶν, ὅπως ἀποτυπώσουν τὴν πρώτην ταύ-

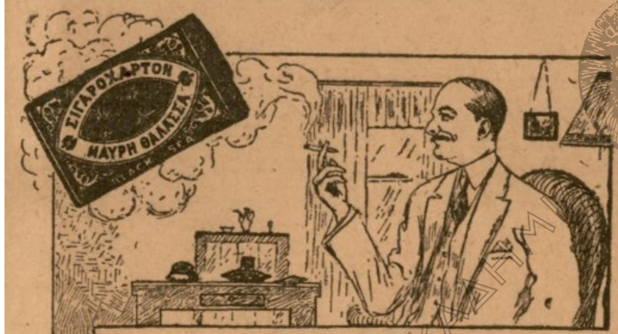

ΚΑΘΕΝΟΣ ΕΚΛΟΓΗ

Ὁ ἐργάτης τὸ ἀγοράζει δι' ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ
Ὁ δὲ πλούσιος διὰ τὴν ΥΓΕΙΑΝ ΤΟΥ

Συμφέρει εἰς τὸν πτωχὸν
Ἀρέσει εἰς τὸν πλούσιον

ΤΟ ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΝ "ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ"

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ κέντρα.

MAX SPIEGEL & SONS CO., INC.
54 Lispenard St., New York.

Στρίψατε τὸ σιγάρον σας μὲ σιγαρόχαρτον ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

την περίπτωσιν παραδόσεως Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς Τούρκους, ἄνευ τῆς παρεμβάσεως τῶν Συμμάχων, διηυκόλυνε τὴν δυσχερῆ ψυχικὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκοντο αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαί.

Ἡ παράδοσις εἶχε καὶ τὸ ἐπεισόδιόν της, ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλῶν ἀνησυχιῶν. Αἱ πολιτικαὶ Ἑλληνικαὶ καὶ Τουρκικαὶ Ἀρχαί, συνελθοῦσαι διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου, διεφώνησαν ἐπὶ ἑνὸς σοβαροῦ σημείου. Οἱ Τοῦρκοι ἐζήτησαν, ὅπως δηλωθῇ γραπτῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι αἱ ἐν τῷ Καραγὰτς καταστροφαὶ τῶν οἰκιῶν ἔχουν γίνῃ πρὸ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδέχθησαν τὴν τοιαύτην ἀπαίτησιν. Ἐν τέλει τὸ πρωτόκολλον ὑπεγράφη ἄνευ τῆς ζητηθείσης γραπτῆς δηλώσεως.

Τὸ ἀληθὲς εἶναι, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐδοκίμασαν ἀπογοήτευσιν ἐκ τῆς νέας των κτήσεως, τὴν ὁποίαν εἶχον μετὰ τοῦ Ἰσμὲτ πασσᾶ μεγαλοποιήσῃ εἰς τὴν φαντασίαν των, ὅταν ἐδέχοντο τὴν πρότασιν περὶ τοῦ Καραγὰτς εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Λωζάννης. Τὸ Καραγὰτς σήμερον εἶναι ἀπολύτως νεκρόν. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, παρέμειναν εἰς τὸ Καραγὰτς ὀλίγοι Ἰσραηλῖται, Ἀρμένιοι καὶ Ἰταλοί.

Ὡς γνωστόν, οἱ ἀτυχεῖς Ἕλληνες κάτοικοι τοῦ Καραγὰτς ἤρχισαν ἤδη νὰ ἀνοικοδομοῦν πλησίον τοῦ Οὐζλῆ νέαν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των. Ἡ θέσις τῆς νέας πόλεως θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὄχι πολὺ καλή, διότι εἶναι πολὺ πλησίον τῶν συνόρων καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ἀκατάλληλον ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων. Ἤδη ἐγένοντο τρεῖς βαθεῖαι διατρήσεις τοῦ ἐδάφους καὶ δὲν ἐξευρέθη ὕδωρ. Ἀλλὰ ὁ ἄτρομος Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, τοῦ ὁποίου ἐνθυμούμεθα μετὰ συγκινήσεως τὴν τελευταίαν λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Ἀδριανουπόλεως κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς παραδόσεως αὐτῆς εἰς τοὺς Τούρκους, ἔρριψεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὸν θεμέλιον λίθον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς νέας Ὀρεστειάδος. Πέριξ τοῦ Ναοῦ οἱ κάτοικοι ἔχουν ἀρχίσῃ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων οἰκιῶν των. Ἡ ἀνοικοδόμησις συναντᾷ μεγάλας δυσχερείας. Ἐκφράζονται δὲ φόβοι, ὅτι ὁ ἐπερχόμενος χειμὼν δὲν θὰ εὕρῃ τοὺς ἀτυχεῖς πρόσφυγας καλῶς στεγαζομένους. Καὶ ὁ χειμὼν εἰς τὰ Θρακικὰ πεδία δὲν εἶναι παιγνίδι, ὅσον καὶ ἂν πρόκειται περὶ ὑπομονητικοῦ καὶ σκληραγωγημένου Λαοῦ, ὅστις ἤδη ἔχει ἐξαναγκασθῇ εἰς δύο

ζον τὰς τοιαύτας προθέσεις τοῦ ἐν λόγῳ ἐργοστασιάρχου, θὰ ἔσπευδον νὰ ἀποστείλουν μετρητὰ χρήματα, πρὸς ἐξαγορὰν τῶν ἐγκαταστάσεών του. .

Εἰς ὁλόκληρον τὸ παλαιὸν Καραγὰτς μετὰ δυσκολίας σήμερον λειτουργεῖ ἓν καὶ μόνον κατάστημα. Ἡ μικρὰ κίνησις ἀγοραπωλησίας γίνεται ὑπὸ πλανωδίων τινῶν πωλητῶν σιγαρέττων καὶ φρούτων. Ἀπὸ πάσας σχεδὸν τὰς οἰκίας ἔχουν ἀφαιρεθῇ αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα καὶ ἡ πόλις παρουσιάζει ὄψιν ἐρειπίων.

Οἱ Τοῦρκοι διαμαρτύρονται βεβαίως διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν ἔχουν κανὲν δίκαιον. Πρῶτοι αὐτοὶ ἤρξαντο χειρῶν ἀδίκων. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀδριανουπόλεως, οἱ Τοῦρκοι κατεκρήμνιζον τὰς Ἑλληνικὰς οἰκίας καὶ ἐχρησιμοποίουν τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα διὰ τὰς πυράς. Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν τοῦ Καραγὰτς εἶχον πάντα λόγον νὰ προβλέπουν ὅτι παρομοία τύχη ἀνέμενε καὶ τὰς ἰδικάς των οἰκίας καὶ νὰ θεωρήσουν προτιμότερον νὰ πυρωθοῦν αὐτοὶ μὲ τὰ παράθυρά των.

Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως, εἰδικὴ ἁμαξοστοιχία, φέρουσα τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχὰς εἰς τὸ Δεδεαγάτς, ἀνεχώρησεν, ὑπὸ στρατιωτικὰς τιμάς, ἀποδιδομένας ὑπὸ Γαλλικοῦ τάγματος.

ΛΑΪΚΟΣ ΟΝΕΙΡΟΚΡΙΤ

Περιέχων
διαφόρων
θεὶς καὶ
τῶν μεγ
ἀφθόνως
ἔχει δι
παντὸς
του, ἐπ
καὶ νέα
Παίγνι

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ"

...ΚΟΝ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ

ΕΘΝΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΤΟ ΚΑΡΑΓΑΤΣ

ΠΩΣ ΕΓΕΙΝΕ Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς δυστυχοῦς πόλεως, ἥτις ἐκτουρκίζεται ἐκ νέου.—Εἶναι μεσημβρία καὶ χάριν τῆς ἱστορίας σᾶς ἀποστέλλω τὸ τελευταῖον Ἑλληνικὸν τηλεγράφημα, μεταδιδόμενον ἀπὸ Ἕλληνα τηλεγραφητήν.

Μερικὰ λεπτὰ εἰσέτι καὶ τὸ Καραγὰτς ἀποθνήσκει πλέον. Κενὸν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας κατοίκους του ἀναμένει τοὺς νέους κυρίους του νὰ τὸ δηώσουν τελειωτικῶς. Μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς παρακολουθῶ ἀπὸ πρωΐας τὴν νεκρικὴν τελετὴν τῆς ἄλλοτε ἀνθούσης Ἑλληνικῆς πόλεως.

Ἀπὸ τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς συμφώνως μὲ τὰ ἐκ τῶν προτέρων κεκανονισμένα ἤρχισε τμηματικῶς ἡ ἀποχώρησις ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ, τῶν Ἑλλήνων χωροφυλάκων ἀντικαθισταμένων ἀμέσως ὑπὸ Τούρκων ἀστυνομικῶν τῇ ὁδηγίᾳ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν. Τὰ βλέμματα τῶν ἀπερχομένων στρέφονται διὰ τελευταίαν φορὰν πρὸς τὰ τόσον γνωστά τους ἄλλοτε Ἑλληνικὰ μέρη. Οἱ ἐγκαθιστάμενοι μὲ τὸ ἀγέρωχον ὕφος των καταλαμβάνουν τὰς θέσεις καὶ τὰ διάφορα σημεῖα χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἐκφέρουν λέξιν.

Τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ἀφίχοντο εἰς τὴν πόλιν τὰ αὐτοκίνητα τὰ φέροντα τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Ἀδριανουπόλεως Νατζῆ μπέην, ἀκολουθούμενον ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους Τούρκους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους.

Ὁ τουρκικὸς ὄχλος ὀργιάζει εἰς ζητωκραυγάς.

Οἱ ἀφιχθέντες ἀνῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Δημαρχείου ἔνθα συνηντήθησαν μετὰ τῶν ἀναμενόντων Ἑλλήνων ὑπαλλήλων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κ. Π. Μαυρουδῆν, ἀντιπρόσωπον τῆς Γενικῆς Διοικήσεως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Φιλοφρονέσταται χειραψίαι ἀντηλλάγησαν καὶ ἤρχισεν ἀκολούθως ἡ σύνταξις τοῦ σχετικοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως, ὅπερ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Οἱ κάτωθι συνεκεντρώθησαν σήμερον Σάββατον, 15 Σεπτεμβρίου καὶ ὥραν 10ην πρωϊνὴν εἰς τὸ Δημαρχεῖον τοῦ Καραγάτς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διατυπώσεων τῆς παραδόσεως καὶ λήξεως κατοχῆς τοῦ ἐδάφους τούτου καὶ τῆς μεταβιβάσεως τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Τὰ ὑψηλὰ μέλη συμφωνήσαντα ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποστολῆς των, ἔδωκαν εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν λόγῳ ἐδάφους. Ἡ Κυβέρνησις τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως τῆς Τουρκίας ἐπιφυλάσσει δι' ἑαυτὴν τὰ δικαιώματα, ἅτινα ἤθελον ἀπορρεύσει ἐκ τῆς ἄνω συνθήκης πρὸς ὄφελός της ἐκ τῆς γενομένης ζημίας εἰς τὰ δημόσια οἰκήματα ἢ ἰδιωτικὰ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ἢ ἄλλου τινὸς προσώπου πρὸ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοχῆς ταύτης.

«Ἐγένετο ἐν Καραγάτς κλπ.»

Αἱ διάφοροι ὑπηρεσίαι ἀρχίζουν ἤδη παραδιδόμεναι ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων μας πρὸς τοὺς Τούρκους.

Τὸ Καραγὰτς χάνεται πλέον. Πλησιάζει μεσημβρία. Διμοιρία τουρκικοῦ στρατοῦ παρατάσσεται ἔξωθεν τοῦ Δημαρχείου.

Μεσημβρία παρὰ πέντε λεπτά! Μερικοὶ ἄνθρωποι δακρυσμένοι ἐξέρχονται ἐκ τοῦ μεγάρου καὶ διέρχονται διὰ μέσου τοῦ στίχου τῶν παρατεταγμένων Τούρκων, οἵτινες παρουσιάζουν ὅπλα. Οἱ Ἕλληνες ὑπάλληλοι ἀκολουθούμενοι ἀπὸ ἀξιωματικοὺς ἐπιτελεῖς μας ἐντεταλμένους τὸν κανονισμὸν τῶν διαφόρων στρατιωτικῆς φύσεως ζητημάτων, ἐπιβάντες αὐτοκινήτων καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς παραλαβόντας τὴν πόλιν Τούρκους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους καὶ τοῦ Τούρκου συνταγματάρχου Χουσεὶν Χουσνῆ, εἰς ὃν ἔγεινεν ἡ στρατιωτικὴ παράδοσις, διὰ τῆς μεγάλης λεωφόρου τῆς πόλεως κατευθύνονται πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν.

Τὰ αὐτοκίνητα τῶν ἐπισήμων, διερχόμενα πρὸ τοῦ Γαλλικοῦ Προξενείου, ἔνθα ἀνέμενον οἱ Πρόξενοι Γαλλίας, Βελγίου καὶ Ἰταλίας, τὰ μέλη τῆς διασυμμαχικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐνταῦθα ἑδρευούσης, ὁ Καθολικὸς Κλῆρος καὶ πολλὰ ἔγκριτα μέλη τῆς Διεθνοῦς παροικίας τῆς πόλεως, σταθμεύουν, οἱ δὲ ξένοι ἐπίσημοι προσετέθησαν εἰς τὴν μέχρι τοῦ σταθμοῦ συνοδείαν.

Εἰς τὸν σταθμὸν παρατεταγμένον Γαλλικὸν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν Γάλλον ταγματάρχην Γκρόνερ, καὶ Ἑλληνικὸν τοιοῦτον ἀποδίδουν τὰς τιμὰς εἰς τοὺς Ἕλληνας στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἀντιπροσώπους.

Μεσημβρία καὶ εἴκοσιν! Ἓν λεπτὸν καὶ τὸ τηλεγραφικὸν σύρμα, τὸ μόνον ποῦ ἑνώνει τὴν δυστυχῆ πόλιν μὲ τὴν ἐλευθέραν Πατρίδα, κόπτεται.... Ἀναχωροῦμεν... Τὸ Καραγὰτς ἀπέθανεν.

ΑΘ. ΖΑΡΖΑΛΙΔΗΣ

ΦΩΝΟΓΡΑΦΑ

3 1923